

## Perscara

Wie denkt dat kromme stevens en bolle koppen aan traditionele Nederlandse schepen voorbehouden zijn, heeft het danig mis. Je vindt deze basisvorm op heel veel plekken. Aan de Italiaanse Oostkust bijvoorbeeld, van Venetië tot voorbij de hak.



De wereld staat in brand wanneer deze ansichtkaart op oudejaarsdag 1941 in Pescara op de bus wordt gedaan. De afzender likt er een postzegel op van 10 cent. Daarop en profiel de macho koppen van Hitler en Mussolini met de tekst 'Due Popoli, Una Guerra'. Of de visserlui op deze foto daar veel mee op hebben staat te bezien. In 1941 zijn er al vele duizenden jonge Italianen gesneuveld in Noord-Afrika en de oorlog is bepaald niet zo populair meer als de machthebbers willen doen geloven. In Pescara gaat de visserij vooralsnog zijn traditionele gang. De schepen die daarvoor gebruikt worden hebben vrijwel allemaal het typisch Adriatische uiterlijk, alhoewel hun grootte, tuigage en vismethode behoorlijk verschillen. Ze hebben een hoge ronde kop, soms ook een hoog achterschip, doorgaans weinig zeeg, altijd een platte bodem met hoekige kim en een diepstekend, vissend roer. De tuigage is mediterrane met een of twee masten.

### Latijnzeil?

Hier zien we een éénmast variant voor de kustvisserij; de paranza. Het is achter de indrukwekkende kop een vlak scheepje met een lage ronde kont en een rechte achterstevan. Aan de korte ongestaagde mast een enorme lap zeil aan een lange ra en giek. Moet je dit nu een latijn- of emmer- (logger) zeil noemen? Het zit er een beetje tussenin. Een latijnzeil is een driehoek, een loggerzeil een onregelmatige vierhoek. En die laatste zien we hier. Dat lijkt dus duidelijk. Maar er zijn, vooral ook in de Arabische wereld, diverse mengvormen met meer of minder voorlijk en met of zonder giek. In de Mediterrane literatuur worden deze varianten onveranderlijk tot het latijnzeil gerekend. Enfin, zoals vaker opgemerkt is systematiek soms ver te zoeken in maritieme terminologie.

### Span

Met hun platte vlak steekt de grootste paranza niet dieper dan zeventig centimeter. Handig om op de vaak ondiepe kust te kunnen werken. Het grote en een meter dieper stekende roer dient op ruimer water ook als kiel. Het woord paranza verwijst naar het begrip 'paar' en daar zijn we bij de functie van deze bolkoppen. Ze vissen in span met een sleepnet. Als na de Tweede Wereldoorlog de hulpmotor zijn intrede doet schakelen de meeste over op de bordentrawl.

### Aardkleur

Hij lijkt zo weggelopen uit een Italiaanse zwartwit film. Dat stevige ventje met zijn zwarte bos haar en gespierde armen, poserend op het voordek. Dankzij hem en de andere mensen aan dek, zie je dat paranza's kleiner zijn dan ze op het eerste gezicht lijken. Dat komt door hun indrukwekkende tuigage met in aardkleuren beschilderde zeilen. Het schip van onze filmster is een flink exemplaar van een meter of twaalf, dertien. Langsij en rechtsachter zien we kleinere van nauwelijks tien meter lengte. Trouwens, de figuratieve motieven in de zeilen zijn van oorsprong bedoeld om van grote afstand te kunnen herkennen wie zijn vangst aan het strand of de kade wil afgeven. Deze eeuwenoude traditie vinden we ook op de Dalmatische kust aan de overkant van de Adriatische Zee.

*Frits Loomeijer*